

[Federspiel.]

og knap var begyndt på udviklingen af Atlantpagtens formål på længere sigt, nemlig det virkelige fællesskab mellem de deltagende lande på en lang række områder, økonomiske, kulturelle og sociale, altså en varig styrkelse af det, man almindeligvis kalder den vestlige verden, gennem et fælles samarbejde.

Fra dansk side kunne man også med rette beklage sig over, at De Forenede Stater, om jeg så må sige, på forhånd havde tegnet firmaet ved i relation til disse to lande i virkeligheden at have afgivet sådanne løfter, at organisationen kunne føle sig bundet. Man havde derved i virkeligheden lagt ansvaret for en eventuel afvisning af disse to lande og navnlig byrden ved argumentationen mod deres optagelse, for så vidt der måtte være betæneligheder, over på andre, forinden der havde fundet den fælles rådslagning sted indenfor Atlantpagtlandenes kredse som er forudsat i Atlantpagten. Jeg forstår det således, at den højtærede udenrigsminister og tillige den højtærede finansminister med megen støtte fra andre landes side har anket mod denne fremgangsmåde, og at episoden således, når man helt bortser fra realiteten, har bidraget til at styrke de mindre staters stilling indenfor Atlantpagtsamarbejdet uden derved på nogen måde at have sækket samarbejdet.

For den danske befolkning og vel for så vidt også for den danske rigsdag kom dette spørgsmål om Grækenlands og Tyrkiets indlemelse i Atlantpagtorganisationen som noget uforberedt. Det kan ikke skjules, at også pressen har sit tunge ansvar herfor. Spørgsmålet havde, om jeg så må sige, ulmet i længere tid; det var rejst allerede for et år siden i Atlantpagtrådet. Men vor orientering — jeg mener ikke den orientering, den højtærede udenrigsminister har givet det udenrigspolitiske nævn, men vor orientering på et bredere plan — var blevet forsømt. Først for ganske nylig har et enkelt hovedstadsblad haft den fortjenstfulde idé at udsende en medarbejder til Tyrkiet, som har givet særdeles værdifulde oplysninger om forholdene i disse lande, oplysninger, som fuldtud bekræfter rigtigheden af den beslutning, regeringen traf. Det har fra forskellig side været nævnt, at det havde været ønskeligt, om disse forhold kunne debatteres i tide i rigsdagen, så at rigsdagen ikke stilledes overfor mere eller mindre fuldbårde kendsgerninger. Jeg ved ikke, om det havde været praktisk muligt i denne sag, så at den debat, den omskiftelsens proces, der foregik, medens de to ministre befandt sig i

Ottawa, kunne være foregået indenfor vore egne døre.

Jeg vil her gerne have lov til at gøre en bemærkning af mere almindelig art. Det kunne måske være ønskeligt, at der ved den forfatningsreform, der nu står for døren, blev skabt et noget andet apparat end det, der hidtil har stået til tingenes rådighed for meningsudveksling: om de udenrigspolitiske problemer, som berører landenes og navnlig vort lands interesser i stigende grad, så at der ikke behøvede at foreligge konkrete sager til behandling eller forespørgsler, der oftest vil have en brodrettet mod regeringen. Det engelske parlaments forretningsorden vil i så henseende afgive et udmærket felt for studium af, hvorledes dette spørgsmål kunne løses. Jeg tror, det ville være rigtigt, om landets udenrigspolitik på denne måde kunne gøres til genstand for rigsdagens løbende opmærksomhed, netop fordi de udenrigspolitiske dispositioner, der foretages, griber ind på en lang række områder, ikke mindst på de økonomiske.

Den orientering, som den højtærede udenrigsminister med så megen flid og samvittighedsfuldhed giver rigsdagen indirekte gennem drøftelserne i det udenrigspolitiske nævn, er vel næppe helt tilfredsstillende i så henseende. Forhandlingerne i dette nævn omgives ifølge loven med en hemmelighedsfuldhed, der vel ikke altid er påkrævet, og dette, at sagerne på denne måde forelægges rigsdagen gennem nævnet, må ganske naturligt bevirke en sterilisering af den egentlige debat i tinget. Det skulle dog nødigt blive således, at den udenrigspolitiske opinionsdannelse ikke sker gennem oplysninger om rigsdagens forhandlinger, men på sådanne private møder, ofte af sekterisk karakter, som der har været afholdt en lang række af i de sidste måneder, og på hvilke der dannes en opinion på et ganske tilfældigt grundlag med det resultat, at vi daglig belemres med tryksager, der oplyser os om, hvorledes vi burde gøre tingene.

Det er i dag således, at den udenrigspolitiske kurs, der er lagt her i landet, hviler fast forankret i en enstemmig optræden af de tre store partier. Mod denne kurs står alene to af de små partier og stumper af det tredje, der excellerer i at optræde som politisk kamæleon. I dette høje ting vil dette parti kun være i stand til at indtage eet standpunkt. Disse partier, der ikke er bebyrdet med det samme ansvar som de partier, der har lagt den udenrigspolitiske kurs her i landet, har set det som deres opgave, som det også fremgik af debatten i det andet høje ting, at mistænkeliggøre den